

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
26/1989-90 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till

- 1) körkortslag för landskapet Åland,
- 2) landskapslag angående ändring av vägtrafiklagen för landskapet Åland, samt
- 3) landskapslag angående ändring av landskapslagen om motorfordonsbyrån.

Landstinget har den 27 april 1990 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som hört lagberedningssekreteraren Michael Patrickson, trafikinspektören Ulf Lillie, polismästaren Björn Andersson samt trafiklärarna Kjell Jährén och Sune Karlsson, får härmed anföra följande.

Landskapsstyrelsen föreslår att en helt ny körkortslag antas och ersätter den nuvarande lagen och förordningen från 1973. Framställningen innehåller bl.a. förslag om att körkort skall ges på en provotid om två år samt bestämmelser om förarbevis för moped. Reglerna om indragning av körkort föreslås kompletterade och delvis förnyade. Förarundervisningen får enligt förslaget inledas tidigare än vad nu är fallet och lättnader föreslås i bestämmelserna om privatundervisning för körkortsaspiranter.

Allmän motivering

Körkortsbestämmelserna bör utformas så att de medverkar till en förbättrad trafikultur och tar hänsyn till trafikens utveckling och trafiksäkerhetens krav. Särskilt viktigt är att hos unga bilförare betona vikten av ett körsätt som främjar en säker vägtrafik. De nya bestämmelser förslaget innehåller beträffande bl.a. förarbevis för mopedförare, en provotid för nya körkortsinnehavare och påföljderna av hastighetsöverskridningar bör enligt utskottet bidra till att nämnda mål förverkligas.

Hastighetsöverskridningar är vanliga förseelser i den åländska trafiken. Det föreslagna kortvariga körförbudet är enligt utskottet ägnat att minska antalet hastighetsöverskridningar. Hotet om en temporär körkortsindragning kan komma att få en kanske viktigare preventiv effekt än rena straffpåföljder.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att landskapsstyrelsen föreslår bestämmelser om kompetensprov för mopedförare i enlighet med en hemställan från landstinget. Utskottet har tidigare (bet.nr 34/1988-89) framlagt sin syn på denna fråga. Att förarutbildningen för mopedförare kommer att ges inom grundskolans ram är en ändamålsenlig och praktisk lösning. Utskottet anser dock att man borde överväga att komplettera denna utbildning med kurser på frivillig bas exempelvis i medborgarinstitutets regi och med möjlighet att separat avlägga examen. Härigenom kunde man nå dels tidigare grundskoleelever som eventuellt inte genomgått utbildningen eller erhållit examensbevis, dels sådana äldre mopedförare som vill förbättra sina färdigheter. Olycksstatistiken visar att äldre mopedförare utgör en särskilt utsatt riskgrupp.

Landskapsstyrelsen borde enligt utskottet förbereda och utfärda bestämmelser om vilka krav som bör uppfyllas för att permanent körkort skall kunna utfärdas efter den föreslagna provotidens utgång. Sådana bestämmelser torde kunna införlivas i de i lagen förutsatta läroplanerna. Det är samtidigt viktigt att bl.a. möjligheterna att öva halkkörning förverkligas enligt tidigare diskuterade riktlinjer.

Utskottet har sålunda funnit att lagförslaget till sina huvuddelar är ändamålsenligt och tillstyrker detsamma med vissa ändringsförslag. I tre mera väsentliga avseenden föreslår utskottet tillägg eller ändringar:

- * i fråga om den privata förarundervisningen föreslås strängare krav avseende den erfarenhet läraren skall besitta och skyldighet för denne att avlägga viss examen; vidare bör landskapsstyrelsen kunna föreskriva att privatelev skall genomgå viss del av teoriundervisningen vid bilskola,
- * bestämmelserna i 4 kap. om förutsättningarna för avläggande av förarexamen har kompletterats med vissa detaljkrav som har motsvarighet i gällande körkortslagstiftning,
- * bestämmelserna om körförbud föreslås kompletterade bl.a. med avseende på körkortsinnehavarens rättsskydd.

Övriga ändringsförslag avser närmast mindre kompletteringar eller är av lagteknisk natur. Som följd av ändringsförslagen i 4 kap. har ändringar i paragraferingen blivit nödvändiga.

I motsats till gällande körkortslag innehåller lagtexten inte paragrafrubriker. Utskottet har inte ansett det möjligt att nu införa sådana rubriker men finner att de hade varit ändamålsenliga i en lagtext som många olika kategorier läsare kommer i beröring med.

Detaljmotivering

3 §. Utskottet föreslår att paragrafens 1 mom. utgår som obehövligt. Vägtrafiklagens 69 § föreskriver redan att körkort på anfordran skall uppvisas för polisman. Utskottet anser vidare att ett ovillkorligt krav på att alltid medföra körkort inte längre är nödvändigt eftersom körkortsregistret numera är datoriserat och polisen därigenom dygnet runt har tillgång till registret. När vägtrafiklagen i framtiden omarbetas bör därför kraven på att medföra och uppvisa körkort revideras så att straff inte utmäts om förarens identitet är klar och han kan förutsättas inneha körkort.

Skyldigheten att medföra förarbevis för moped föreslås bli reglerad i 17 § (se nedan).

4 §. De av utskottet föreslagna ändringarna beträffande körkort av klasserna C och D avser inte några ändringar i sak utan innebär endast att definitionerna förtydligats och förkortats. Härutöver har en definition av begreppet totalvikt införts.

Enligt rikets nya körkortsförordning (FFS 845/90) krävs körkort av klass C för framförande av s.k. trafiktraktorer. Dessa fordon definieras i rikets fordonsförordning (ä. FFS 874/89). Till gruppen hänförs enligt vad utskottet inhämtat s.k. dumpers, tunga arbetsfordon som förutom på arbetsplatser även allmänt framförs på väg med eller utan last. Utskottet förutsätter att man i den reform av fordonslagstiftningen, som för närvarande är under beredning, inarbetar en definition av fordonstypen trafiktraktor och att körkortslagstiftningen härfter preciseras så att för framförande av dessa specialfordon, med hänsyn till deras konstruktion och användningssätt, skulle krävas körkort av klass C. Körkortskraven för framförande av s.k. dumpers baserar sig nu på en av landskapsstyrelsen år 1973 gjord tolkning av fordonslagstiftningen och i anslutning härtill utfärdade föreskrifter.

7 och 8 §§. De föreslagna bestämmelserna har i förtydligande syfte kompletterats.

9 §. I gällande landskapsförordning om körkort (64/73) ingår bestämmelser om hur förar- och teoriundervisningen skall vara upplagd och även om de fordon som skall användas i körundervisningen. Motsvarande bestämmelser skulle enligt förslaget i fortsättningen ges i läroplan som antas av landskapsstyrelsen. På basen av läroplanerna skulle motorfordonsbyrån dessutom uppgöra ännu mera detaljerade kursplaner för utbildningen. Utskottet finner förslaget ändamålsenligt men understryker betydelsen av att landskapsstyrelsen i samarbete med övriga berörda parter vidtar sådana förberedelser att läro- och kursplaner föreligger i tillräckligt god tid före lagens ikraftträdande.

Utskottet konstaterar vidare att läroplanerna skall tillämpas såväl av bilskolorna som i den privata undervisningen.

11 §. Utskottet har omfattat förslaget att förarutbildningen för körkort av klass B skall få inledas redan då aspiranten fyllt 17 år. Genom förslaget kan körundervisning ges under olika tider av året och längre tid användas för att inhämta det teoretiska stoffet.

13 §. Förslaget i framställningen innebär lättnader i möjligheterna att erhålla privat förarutbildning. Undervisningstillstånd för privat undervisning kan enligt gällande förordning ges av polisen endast under vissa förutsättningar. Det vanligaste kriteriet för beviljande är att läraren och eleven är medlemmar av samma familj.

Utskottet omfattar förslaget att privatundervisningen skall kunna ges på friare grunder än hittills. Utskottet föreslår dock samtidigt vissa ändringar i lagtexten som avser att skärpa de krav som bör ställas på privatundervisningen. En privatlärare borde under minst fem år, inte tre år som framställningen anger, ha innehaft körkort för den aktuella fordonsklassen. Utskottet vill härigenom understryka betydelsen av den erfarenhet och mognad som bör krävas av den som fungerar som privatlärare. Utskottet föreslår vidare en obligatorisk examen för privatlärare. Det skulle ankomma på landskapsstyrelsen att närmare föreskriva om innehållet i en dylik examen. Enligt gällande landskapsförordning skall privatlärare avlägga teoriprov för förarexamen, vilket enligt utskottet också i fortsättningen bör vara det minimikrav som skall uppställas. Ytterligare föreslår utskottet rätt för landskapsstyrelsen att föreskriva att en viss del av teoriundervisningen skall genomgå i bilskola även om undervisningen i övrigt sker privat. Det har nämligen visat sig att privatelevernas teoretiska kunskaper ibland är lägre än hos dem som genomgått bilskola.

Landskapsstyrelsen bedömer att andelen privatelever inte kommer att förändras som följd av de nya bestämmelserna. Utskottet utgår från att motorfordonsbyrån och polisen följer de nya bestämmelsernas inverkan i detta avseende och hur kunskapsnivån hos de olika grupperna av körkortsaspiranter utvecklas.

15 §. 1 mom. har preciserats i enlighet med bestämmelserna i 13 § 2 mom. gällande lag.

Utskottet konstaterar att skolfordon enligt 13 § gällande förordning får ha bilskolans namn angivet på fordonet. Sådan text bör enligt utskottet inte betraktas som i 2 mom. avsedd otillåten reklam.

17 §. Som av allmänna motiveringen framgår omfattar utskottet förslaget om obligatoriskt förarbevis för mopedförare. Utskottet vill understryka betydelsen av att representanter för polisen vid sidan av skolans personal medverkar såväl i mopedförarutbildningen som i examinationen. Det vore vidare önskvärt att förarbevisen såvitt möjligt införs i de dataregister motorfordonsbyrån upprätthåller.

I ett nytt 4 mom. föreslås en bestämmelse om att förarbeviset skall medföras och på begäran uppvisas för polisen. På grund av ändringsförslagen i 3 § bör bestämmelsen anknytas till 17 §. Eftersom förarbevisen åtminstone inte till en början torde finnas i dataregister kan något strängare krav än för bilkörkort vara nödvändiga.

20 §. Utskottet omfattar förslaget att tillstånd att upprätthålla bilskola skall kunna utfärdas tillsvidare och inte som nu på begränsad tid. Utskottet vill dock samtidigt betona att detta förutsätter en kontinuerlig tillsyn över bilskolornas verksamhet och att möjligheten att återkalla tillstånd bör kunna aktualiseras om allvarliga brister i undervisningen eller skötseln av bilskolan i övrigt uppmärksammas.

22 §. 1 mom. har preciserats i enlighet med bestämmelsen i 6 § 2 mom. gällande lag.

25 §. Formuleringen i 1 mom. har förtydligats.

Utskottet har vidare fogat ett nytt 2 mom. till paragrafen som möjliggör för motorfordonsbyrån att som examinander motta även personer som erhållit sin förarutbildning utanför landskapet. Det bör exempelvis vara möjligt för åländska studerande, som i samband med studier i riket där genomgått förarutbildning, att avlägga sin examen på Åland.

26-32 §§. Framställningens 26-29 §§ anger de hälsokrav examinanden skall uppfylla för att få avlägga examen för körkort av respektive klasser. I 30 § anges de ålderskrav som gäller för avläggande av körkortsexamen. Motsvarande bestämmelser ingår i 16 § gällande körkortslag som dock därutöver anger vissa andra förutsättningar som ytterligare skall vara för handen för att avlägga förarexamen. Hit hör bl.a. krav på viss tids förarerfarenhet eller särskild utbildning för vissa slag av körkort. Utskottet har ansett att bestämmelser av sistnämnda slag skall framgå direkt av körkortslagstiftningen och inte intas i de i framställningens 9 § avsedda läroplanerna.

Utskottet har därför omarbetat och kompletterat de paragrafer som innehåller bestämmelser om förutsättningarna för avläggande av körkortsexamen. För varje körkortsklass (A-E) har förutsättningarna föreslagits intagna i en separat paragraf. De krav beträffande särskild förarerfarenhet som inarbetats i lagstiftningen är desamma som ingår i motsvarande bestämmelser i rikets nya körkortsförordning.

För körkort av klasserna A, B och C föreslås att kravet på synskärpa för det bättre ögat sänks från 0,7 till 0,6, vilket bedömts vara tillräckligt. Förslaget innebär att kraven på Åland och i riket förenhetligas.

33 § (31 §). Paragrafens b) punkt har kompletterats.

Utskottet har vidare föreslagit ett nytt 2 mom. som i sak motsvarar 17 § 2 mom. i gällande lag.

Det föreslagna nya 3 mom. motsvarar i sak bestämmelsen i 14 § 1 mom. i gällande förordning. En viss minimitid som ger förtrogenhet med fordonstypen och det teoretiska stoffet bör anses nödvändig innan aspiranten går upp i examen.

34 (32 §). Landskapsstyrelsen föreslår att för traktorkörkort liksom tidigare skulle krävas endast ett teoriprov. Utskottet anser att detta bör vara huvudregeln men föreslår att bestämmelsen kompletteras med rätt för besiktningsman som förrättar

förarexamen att i enskilda fall även kräva avläggande av ett körprov. Denna möjlighet kunde komma i fråga t.ex. om besiktningsmannen i samband med förarexamen finner särskild anledning att pröva examinandens körförmåga. Med tanke på traktorernas tekniska utveckling och ökade lastförmåga kan ett sådant prov i vissa fall vara nödvändigt. Utskottet hänvisar i sammanhanget till vad ovan under 4 § anförts om s.k. trafiktraktorer.

39 (37 §). 2 mom. föreslås förtydligat med en kompletterande hänvisning till bestämmelserna i 43 § (41 §) om förnyande av körkort.

44 § (42 §). Landskapsstyrelsen föreslår att körkortsinnehavare som överskrider den tillåtna hastigheten med minst 30 km/h skall kunna tilldelas ett tio dagars körförbud. Utskottet konstaterar att påföljder som hänför sig till körkortet kan ha önskvärda effekter med avseende på fordonsförarnas beteende i trafiken. Körförbud för viss tid kan av den enskilde ofta upplevas som ett strängare och mera konkret kännbart ingripande än ekonomiska påföljder (ordningsbot eller böter).

Utskottet konstaterar samtidigt att landstinget nyligen även beslutat höja ordningsboten för mindre hastighetsöverskridningar (Ls framst.nr 34/1989-90).

Utskottet tillstyrker sålunda landskapsstyrelsens förslag utan ändringar. Ett längre körförbud än tio dagar skulle enligt utskottets uppfattning kräva bestämmelser som tryggar körkortsinnehavarens rättsskydd. Ett tio dagars körförbud är dock så långt att effekten härav bör anses tillräckligt kännbar. Fördelarna med en enkel och entydig regel överväger även framom ett system där påföljden skulle differentieras med hänsyn till hastighetsöverskridningens omfattning. Utskottet konstaterar i sammanhanget att andra påföljder vid sidan av körförbudet kan aktualiseras i stöd av vägtrafiklagens straffbestämmelser vid fall av grova hastighetsöverskridningar.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 5 mom. Polisen skall i fall med karaktär av nödsituationer kunna avstå från att tilldela körförbud, t.ex. i situationer då fara för liv eller hälsa föreligger.

45 (43 §). Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 4 mom. som ger den som i vissa i denna paragraf angivna fall tilldelats körförbud av polismyndighet rätt att få ärendet prövat vid allmän underrätt. Det föreslagna tillägget motsvarar i sak 80a § i rikets vägtrafiklag (FFS 676/90). Förslaget avser att förbättra körkortsinnehavarens rättsskydd.

53 § (51 §). Utskottet har erfårit att körkort som utfärdats i de länder som anslutit sig till vägtrafikavtalet i Genève 1949 eller i Wien 1968 accepteras av de övriga till avtalen anslutna länderna. Enligt rikslagstiftningen är ifrågavarande körkortsinnehavare berättigade att under ett år framföra fordon i Finland. Utskottet utgår från att landskapsstyrelsen håller sig till förteckningen över dessa länder när den fattar i 53 § 1 mom. avsett beslut. Det torde knappast vara ändamålsenligt eller ens möjligt att försöka bedöma förutsättningarna för godkännande av körkort utfärdade i andra länder än de som anslutit sig till ifrågavarande avtal.

Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. som skulle ge landskapsstyrelsen möjlighet att ge också innehavare av körkort som utfärdats i annat än nordiskt land möjlighet att byta ut detta mot åländskt körkort. Det borde enligt utskottets åsikt vara möjligt för också icke nordiska medborgare, som stadigvarande är bosatta på Åland, att utfå åländskt körkort åtminstone i de fall vederbörande kommer från länder vars körkort landskapsstyrelsen enligt 1 mom. accepterar.

Utskottet utgår från att landskapsstyrelsen vid godkännande av utländska körkort tillämpar de åldersgränser som gäller för åländskt körkort av motsvarande klass.

54-56 §§ (52-54 §§). Utskottet anser att den i gällande körkortslagstiftning använda termen "yrkeskörtillstånd" också i fortsättningen bör användas. Termen "yrkesmässigt trafik" som används i framställningen kan vara missvisande.

63 §. Av framställningen framgår att landskapsstyrelsen inte avser att utfärda en körkortsförordning. Visserligen ingår i nuvarande förordning bestämmelser som ingår i inarbetats i lagförslaget medan andra kommer att ingå i läro- och kursplaner samt i av landskapsstyrelsen utfärdade allmänna direktiv. Utskottet anser likväl att det med tanke på eventuella kommande behov är ändamålsenligt att ge landskapsstyrelsen bemyndigande att utfärda landskapsförordning. En ny paragraf härom har därför fogats till lagtexten:

Ikraftträdelsebestämmelsen. Utskottet föreslår att den nya lagstiftningen skulle träda i kraft den 1 maj 1991. Utskottet understryker betydelsen av att nödvändiga förberedelser vidtas redan före ikraftträdandet bl.a. med avseende på olika kompletterande beslut som behöver utfärdas.

Genom att lagens ikraftträdande senareläggs är det av praktiska skäl inte möjligt att redan vårterminen 1991 anordna undervisning i grundskolorna för

förarbevis för moped. Utskottet föreslår därför att ikraftträdandet till denna del skulle framskjutas med ett år till den 1 juni 1992.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga de i
framställningen ingående lagförslagen
med följande ändringar:

K ö r k o r t s l a g
f ö r l a n d s k a p e t Å l a n d

(Ingressen lika som i framställningen).

1 kap.
Allmänna bestämmelser

1 och 2 §§

(Lika som i framställningen).

3 §

(Uteslutn.).

(1 mom. lika som framställningens 2 mom.)

(Uteslutn.).

4 §

Behörighet att framföra fordon anges i körkort på följande sätt:

Bokstav

Behörighet

A

motorcykel samt motorcykel med släpfordon

B

personbil, paketbil samt övriga fordon och
fordonskombinationer, vilkas totalvikt är högst

3.500 kg och i vilka finns plats för högst åtta personer utom föraren, samt fordonskombinationer vilkas dragbil hör till denna klass om släpfordonets totalvikt är högst 750 kg

C lastbil och annat fordon vars totalvikt överstiger 3.500 kg och i vilket finns plats för högst åtta personer utom föraren (utesluten) samt fordonskombinationer vilkas dragbil hör till denna klass om släpfordonets totalvikt är högst 750 kg

D buss och annat fordon i vilka finns plats för fler än åtta personer utom föraren samt fordonskombination med buss som dragbil, om släpfordonets totalvikt är högst 750 kg,

E fordonskombination som inte nämns under A-D

T traktor, motorredskap, snöskoter och motor-drivna anordningar jämte till dem kopplade släpfordon

Med fordons totalvikt avses dess registrerade totalvikt eller, om fordonet inte behöver registreras, dess faktiska totalvikt. Med fordonskombinations totalvikt avses den sammanlagda totalvikten för de i kombinationen ingående fordonen beräknad på motsvarande sätt.

5 - 6 §§

(Lika som i framställningen).

7 §

Fordonskombination av klass E får framföras endast av den som innehar körkort som berättigar till att framföra även dragbilen. Körkort av klass A eller B berättigar till att framföra även fordon som hör till klass T. Körkort av klass C berättigar även till att provköra och tillfälligt flytta fordon av klass D utan passagerare och fordon av klass E utan last samt berättigar även den som fullgör uppgifter inom brandväsendet och polisman i tjänst att framföra fordon av klass D

eller E. Körkort av klass B berättigar även till att framföra fordonskombination av klass BE vid färd till och från plats där examen skall avläggas.

2 kap.

Förarutbildning

8 §

(1 och 2 mom. lika som i framställningen).

Undervisning för körkort av klass B och C som ges åt den som inte tidigare innehar körkort av sådan klass är uppdelad i två delar och ges delvis under den prøvotid som avses i 36 §. Undervisning som ges för att få behörighet för övriga körkortsklasser ges i ett sammanhang.

9 - 12 §§

(Lika som i framställningen).

13 §

(1 mom. lika som i framställningen).

För att få verka som lärare för i 1 mom. avsedd person krävs tillstånd av polismyndigheten. Förutsättning för att få sådant tillstånd är att sökanden under minst fem år innehaft körkort för den aktuella fordonsklassen, att han inte under denna tid brutit mot bestämmelserna i vägtrafiklagen för landskapet Åland (27/83) på ett sätt som tyder på en oförmåga att följa dem samt att han behärskar det kunskapsområde han i egenskap av lärare förväntas lära ut. Landskapsstyrelsen beslutar om särskild examen för lärare som avses i denna paragraf.

Undervisningen skall till sitt innehåll motsvara undervisningen enligt gällande läroplan och kursplan. Landskapsstyrelsen kan föreskriva att viss del av i läroplan föreskriven teoriundervisning skall genomgå i bilskola.

14 §

(Lika som i framställningen).

15 §

Vid körundervisning och vid övningskörning anses eleven inte vara förare. Ansvaret åvilar i sådant fall elevens lärare eller i 14 § 2 mom. avsedd person. Vad här sägs gäller inte övningskörning med motorcykel enligt bestämmelserna i 14 § 3 mom. och inte heller övningskörning med fordon av klass D eller E.

(2 mom. lika som i framställningen).

16 §

(Lika som i framställningen).

17 §

(1-3 mom. lika som i framställningen).

Förarbevis skall medföras vid färd och på anfordran uppvisas för polisman.

3 kap.

Bestämmelser om bilskolor

18 - 21 §§

(Lika som i framställningen).

22 §

Föreståndare för bilskola och trafiklärare som ger körundervisning skall ha trafiklärarkort.

(2-4 mom. lika som i framställningen).

23 - 24 §§

(Lika som i framställningen).

4 kap.

Examen

25 §

För att få avlägga förarexamen krävs att examinanden erhållit förarutbildning i landskapet eller, om förarutbildning inte erfordras, har sin hemort i landskapet. Examinanden skall därutöver uppfylla de krav som anges för den aktuella körkorts-klassen i 26 - 32 §§.

Motorfordonsbyrån kan medge även person som erhållit förarutbildning utanför landskapet rätt att avlägga förarexamen om han bedöms inneha erforderliga förutsättningar härför.

26 §

För att få avlägga examen för körkort av klass A krävs att examinanden

a) har erhållit förarutbildning som motsvarar den klass examen avser, eller

b) har övningskort med stöd av i 14 § 3 mom. avsett tillstånd eller

c) har innehaft körkort av samma klass.

Utöver vad i 1 mom. sägs krävs

a) att synskärpan med eller utan glasögon är minst 0,6 på det ena ögat och minst 0,3 på det andra eller, om det svagare ögat inte uppfyller detta krav, att synskärpan på det bättre ögat är minst 0,8 och att ett eventuellt synfel eller en eventuell ögonsjukdom bör anses ha avstannat minst ett år innan anmälan till examen gjordes,

b) att synfältet på åtminstone det ena ögat är normalt eller att ögonens sammanlagda synfält motsvarar minst synfältet hos ett normalt öga samt

c) att examinanden inte lider av sådan sjukdom eller sådant lyte som väsentligt minskar eller äventyrar förmågan att framföra fordon eller, om han har sådan sjukdom eller sådant lyte, att sjukdomen eller lytet inte väsentligt påverkar förmågan att framföra fordon som är utrustat med automatväxel eller annan specialutrustning.

27 §

För att få avlägga examen för körkort av klass B krävs att examinanden

a) har erhållit förarutbildning som motsvarar den klass examen avser eller

b) har innehaft körkort av samma klass.

Utöver vad i 1 mom. sägs krävs av examinanden att han uppfyller i 26 § 2 mom. fastställda krav.

28 §

För att få avlägga examen för körkort av klass C krävs att examinanden

a) har erhållit förarutbildning som motsvarar den klass examen avser eller

b) har innehaft körkort av samma klass.

Utöver vad i 1 mom. sägs krävs

a) att synskärpan med eller utan glasögon är minst 0,6 på det ena ögat och minst 0,3 på det andra,

b) att ögonens synfält är normala,

c) att examinanden med eller utan hörapparat uppfattar vanligt tal på fyra meters håll samt

d) att examinanden inte lider av sådan sjukdom eller sådant lyte som väsentligt minskar eller äventyrar förmågan att framföra fordon.

29 §

För att få avlägga examen för körkort av klass D krävs att examinanden

1) har innehaft körkort för bil under minst ett år och att han har körkort av klass C som inte är förenat med prøvotid samt

a) under de fem år som föregår examen som huvudsyssla eller eljest i betydande omfattning minst ett år har kört bil med en totalvikt om minst 12.000 kg eller

b) har erhållit av landskapsstyrelsen godkänd yrkesutbildning för förare; eller

2) har innehaft körkort av samma klass.

Utöver vad i 1 mom. sägs krävs

a) att synskärpan med eller utan glasögon är minst 0,8 på det ena ögat och minst 0,6 på det andra,

b) att examinanden med åtminstone ena örat uppfattar vanligt tal på fyra meters håll samt

c) att examinanden uppfyller i 28 § 2 mom. b och d fastställda krav.

30 §

För att få avlägga examen för körkort av klass E krävs att examinanden innehar körkort för bil som inte är förenat med prøvotid. Examen för körkort av klass BE får dock avläggas av examinand som innehaft körkort minst ett år.

För att få avlägga examen för körkort av klass CE eller DE gäller utöver vad i 1 mom. sägs att examinanden

a) under de fem år som föregår examen som huvudsyssla i en följd minst tre månader har kört bil för vars framförande krävs körkort av klass C, eller

b) har erhållit av landskapsstyrelsen godkänd yrkesutbildning för förare eller

c) innehar eller tidigare har innehaft körkort för här avsedd fordonskombination eller fordon för vars framförande fordras körkort av klass D.

Utöver vad i 1 och 2 mom. sägs krävs av den som önskar ta körkort av klass BE eller CE att han uppfyller i 28 § 2 mom. angivna krav samt av den som önskar ta körkort av klass DE att han uppfyller i 29 § 2 mom. fastställda krav.

31 §

(Lika som framställningens 29 §).

32 §

(Lika som framställningens 30 §).

33 §

Den som anmäler sig till förarexamen skall för besiktningsman förete

a) ämbetsbevis eller annan utredning, varav tillförlitligt framgår hans personuppgifter och personbeteckning,

b) ett högst sex månader tidigare utfärdat intyg över erhållen förarutbildning eller över erhållen teoriundervisning jämte ett minst en månad och högst sex

månader tidigare utfärdat i 14 § 3 mom. avsett tillstånd till övningskörning eller utredning om tidigare utfärdat körkort och om körpraktik där sådan krävs

c) ett högst sex månader tidigare utfärdat läkarintyg, och

d) två för körkortet lämpliga fotografier.

För att få avlägga examen för körkort av klass T krävs inte i 1 mom. b) punkten nämnt intyg.

Den som anmäler sig till förarexamen för körkort av klass B eller C får antagas till examen tidigast 30 dagar från det förarutbildningen påbörjats om inte motorfordonsbyrån medger annat.

34 §

(1 mom. lika som framställningens 32 § 1 mom.).

Förarexamen för körkort av klass T omfattar endast ett teoriprov om inte besiktningsman anser också ett körprov nödvändigt. Förarexamen för övriga körkortsklasser omfattar ett teoriprov och ett körprov.

(3 mom. lika som framställningens 32 § 3 mom.)

35 §

Över godkänd förarexamen skall besiktningsman utfärda intyg. Samtidigt skall besiktningsmannen och examinandén skriva sina namnteckningar på det ena av de fotografier som avses i 33 § d punkten.

(2 mom. lika som framställningens 33 § 2 mom.).

5 kap.

Utfärdande av körkort

36 §

(Lika som framställningens 34 §).

37 §

Villkor för erhållande av körkort är

a) att sökanden uppfyller i 25 - 32 §§ angivna krav för den aktuella körkortsklassen,

b) att sökanden avlagt förarexamen som svarar mot körkortet,

c) att sökanden inte till följd av fortgående missbruk av alkohol eller annat berusningsmedel eller på grund av sina personliga egenskaper kan anses olämplig som förare,

d) att sökanden inte är tilldelad körförbud, samt

e) att minst ett år förflutit sedan sökanden gjort sig skyldig till körning utan körkort, om inte synnerliga skäl finns för beviljande av körkort.

38 §

Körkort beviljas för en tid om två år (prövotid). Vad här sägs gäller dock inte om sökanden redan innehar körkort av annan klass än A eller T. I sådant fall utfärdas körkort i enlighet med bestämmelserna i 39 §.

(2 mom. lika som framställningens 36 § 2 mom.)

För sökande som visar att han uppfyller i 2 mom. ställda krav utfärdas körkort i enlighet med bestämmelserna i 39 §.

(4 mom. lika som framställningens 36 § 4 mom.).

39 §

(1 mom. lika som i framställningen).

Körkort kan beviljas på vissa villkor. Villkor kan ändras under körkortets giltighetstid. Körkort vars giltighetstid utgått kan förnyas enligt bestämmelserna i 43 §.

40 §

Polismyndigheten kan av särskild orsak utfärda ett temporärt körkort för sökande som uppfyller de i 37 § stadgade kraven. Temporärt körkort gäller högst tre månader. För sökande som innehar körkort kan polismyndigheten, under samma förutsättningar, medge utökad behörighet att framföra fordon.

41 §

(Lika som framställningens 39 §).

6 kap.

Hälsokontroll och förnyande av körkort

42 - 43 §§

(Lika som i framställningens 40-41 §§).

7 kap.

Körförbud

44 §

(1-4 mom. lika som i framställningen).

Kan hastighetsöverträdelse anses försvarbar för att körkortsinnehavaren därigenom avsett att undanröja trängande fara för eget eller annans liv eller hälsa eller av annat synnerligen vägande skäl får polisman avstå från att tilldela körförbud som avses i 1 mom.

45 §

(1-3 mom. lika som framställningens 43 § 1-3 mom.).

Den som tilldelats körförbud med stöd av bestämmelserna i 1 mom. c) punkten har rätt att få sitt ärende prövat av domstol om han anmäler ärendet dit inom en vecka från det han fick del av beslutet. Görs sådan anmälan skall domstolen utan dröjsmål underrätta polismyndigheten om att ärendet är anhängiggjort. Polismyndigheten skall i sådant fall utan dröjsmål återlämna körkortet. Finner domstolen att skäl för körförbud föreligger skall den avgöra för hur lång tid körförbudet skall gälla. Denna tid får dock inte överstiga den tid polismyndigheten ursprungligen fastställde. Domstolen kan inte förklara här avsett körförbud villkorligt.

46 §§

(Lika som framställningens 44 §).

47 §

Polisman skall tilldela körkortsinnehavare temporärt körförbud och omedelbart omhänderta körkort

- 1) om körkortsinnehavaren på sannolika skäl gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri,
- 2) om körkortsinnehavaren befaras ha gjort sig skyldig till grovt äventyrande av trafiksäkerheten eller körning under påverkan av rusmedel, eller
- 3) om förutsättningar för att tilldela körkortsinnehavaren körförbud enligt bestämmelserna i 45 § c, d eller e punkten sannolikt finns.

(2 mom. lika som framställningens 45 § 2 mom.).

48 §

Har temporärt körförbud tilldelats körkortsinnehavare med stöd av 47 § 1 mom. 1 punkten gäller detta tills domstol avgjort ärendet. I de fall som avses i 47 § 1 mom. 2 punkten skall polismyndigheten utan dröjsmål till prövning uppta frågan om det temporära körförbudet skall bestå (utesluten). Är det därvid sannolikt att

den som tilldelats temporärt körförbud gjort sig skyldig till gärning som avses i 47 § 1 mom. 2 punkten skall polisen besluta att det temporära körförbudet gäller tills domstol avgjort ärendet.

Är det på grundval av förundersökningen uppenbart att domstol kommer att tilldela villkorligt körförbud med stöd av 49 § kan polismyndigheten besluta att det temporära körförbudet skall upphöra redan innan domstolen avgjort ärendet.

I de fall som avses i 47 § 1 mom. 3 punkten skall den polisman som tilldelat temporärt körförbud omedelbart underrätta sin förman. Polismyndigheten skall därefter ofördröjligen avgöra ärendet.

Om åtal inte väcks för en gärning som avses i 47 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller åtalet förkastas eller om körförbud tilldelas villkorligt skall polismyndigheten omedelbart återlämna körkortet. Polismyndigheten skall också omedelbart återlämna körkort när körförbud som avses i 47 § 1 mom. 3 punkten inte tilldelas. Skall temporärt körförbud upphöra och körkort återlämnas enligt bestämmelserna i denna paragraf, men körkortsinnehavaren gjort sig skyldig till gärning som avses i 44 §, skall körförbudet dock gälla under den tid som avses i 44 §.

49 §

(1 mom. lika som framställningens 47 § 1 mom.).

Villkorligt körförbud gäller under en av domstolen fastställd tid, vars längd är minst ett och högst tre år. Om den som tilldelats villkorligt körförbud under denna tid gör sig skyldig till gärning som avses i 46 § skall domstolen verkställa körförbudet.

(3 mom. lika som framställningens 47 § 3 mom.).

50 §

Polismyndigheten kan i stället för att tilldela körförbud, tilldela körkortsinnehavaren varning om det med beaktande av hur mycket han årligen kör och andra omständigheter, de i 45 § d punkten nämnda förseelserna inte skall anses vittna om likgiltighet för bestämmelserna och för de påföljder som ådömts eller ålagts honom för brott mot dem. Körförbud som avses i 44 § kan dock inte ersättas med varning.

(2 mom. lika som framställningens 48 § 2 mom.).

51 §

(Lika som framställningens 49 §).

8 kap.

Bestämmelser om annat än åländskt körkort

52 §

(Lika som framställningens 50 §).

53 §

(1 mom. lika som framställningens 51 § 1 mom.).

I landskapet bosatt innehavare av i 1 mom. avsett körkort kan medges rätt att byta ut detta mot körkort som utfärdats i enlighet med denna lag. Landskapsstyrelsen utfärdar närmare bestämmelser om förarutbildning och om examen som i vissa fall krävs för sådant byte.

(3 mom. lika som framställningens 51 § 2 mom.).

9 kap.

Yrkeskörtillstånd

54 §

För att få framföra personbil i yrkesmässig persontrafik fordras, förutom giltigt körkort, (utesltn.), av polismyndigheten utfärdat yrkeskörtillstånd.

55 §

Villkor för att erhålla yrkeskörtillstånd är att sökanden

- a) under en tid av minst ett år innehaft körkort som berättigar till att framföra bil,
- b) uppfyller de hälsokrav som fastställts för körkort av klass A B* C* **,
- c) inte på grund av sina personliga egenskaper kan anses olämplig att yrkesmässigt framföra personbil, samt
- d) har tillräcklig lokalkännedom samt kännedom om bestämmelserna om yrkesmässig persontrafik.

56 §

Yrkeskörtillstånd får inte beviljas sökande som fyllt 70 år. Om beviljande och indragning av yrkeskörtillstånd i övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om beviljande av körkort och tilldelande av körförbud.

10 kap.

Körkortsregister

57 - 58 §§

(Lika som framställningens 55 - 56 §§).

11 kap.

Särskilda bestämmelser

59 §

Den som bryter mot den i 58 § avsedda skyldigheten att hemlighålla uppgift skall, om inte gärningen bör bestraffas som tjänstebrott, dömas för brott mot skyldigheten att hemlighålla uppgifter i körkortsregistret till böter eller till fängelse i högst två år.

(2 och 3 mom. lika som framställningen 57 § 2 och 3 mom.).

60 - 62 §§

(Lika som framställningens 58-60 §§).

63 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1991.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 11 juni 1973 om körkort (39/73) och landskapsförordningen den 23 november 1973 om körkort (64/73).

Bestämmelserna i 2 § 2 mom. rörande krav på förarbevis för att få framföra moped träder i kraft den 1 juni 1992 och tillämpas på mopedförare födda den 1 juni 1977 och senare.

Körkort utfärdade enligt den nu upphävda lagen berättigar även framdeles till framförande av fordon i enlighet med den behörighet som anges i körkortet. Vid förnyande eller utbyte av sådant körkort skall bestämmelserna i denna lag tillämpas.

Tillstånd att upprätthålla bilskola utfärdade enligt den nu upphävda lagen gäller i enlighet med vad som anges i tillståndet. Vid förnyande av sådant tillstånd skall bestämmelserna i denna lag tillämpas.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av vägtrafiklagen för landskapet Åland

(Ingressen lika som i framställningen).

57 och 70 §§

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1991.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om motorfordonsbyrån

(Ingressen lika som i framställningen).

2 och 10 §§

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1991.

Mariehamn den 25 september 1990

På lagutskottets vägnar:

Gunnevi Nordman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Gunnevi Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors samt ledamöterna Andersson, Christer Jansson och Karlsson.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..